

Kodály életműve abban különbözik minden kortársától, hogy olyan cappella oeuvre-t teremtett, mint a reneszánsz óta egyetlen komponista sem. Kórusműveiben egész történelmi korok elevenednek meg az újtestamentumi Jézus és a kufárok-tól a nemzeti múltból merített képeken, drámai eseményeken át (Ének ment István királyhoz, Balassa Edlirt elfelejtett éneke, A magyarokhoz, Zrínyi szózata) a jelen korig. A Felszállott a páva című kórusmű születése idejében a jelennek szólt s az elnyomott nép felszabadításáért szállt síkra.

Ambár Kodály kórusművészete elsősorban a magyarsághoz szól, az elvakult nacionalizmus idején mégis bátran hirdeti Adyval és Bartókkal együtt, hogy a szomszéd népek kulturális kincseit is meg kell becsülnünk. Ezért más népekhez is ellátogat: egyszer rutén parasztlány szerelmes énekét szólaltatja meg, máskor gregorián énekből fakaszt kóruskölteményt; régi olasz versekre kis madrigálakat, canzonettákat szerez és a Kalevala 44. énekéből kórusművet alkot (Vejneműjnen muzsikál).

De bármerre tekint, akár a magyar történelemnek, az Újtestamentumnak vagy a jelen forradalmának egy-egy eseményét tömöríti énekhangokba: mindig a magyar géniusz szól belőle.

„Ha azt kérdezik tőlem — írja Bartók Béla —, mely művekben ölt testet legtökéletesebben a magyar szellem, azt kell rá felelnem, hogy Kodály műveiben.”

VÁMOSI NAGY ISTVÁN

HÜSZÉVES A TISZATÁJ

Márciusban ünnepelte lapunk fennállásának huszadik évfordulóját. Ebből az alkalomból március 9-én a Szeged m. j. Városi Tanács fogadást adott a városi tanács épületében a jubileumát ünneplő folyóirat vezetőinek, munkatársi gárdájának tiszteletére.

A fogadáson megjelent Sípós Géza, a Szeged városi pártbizottság titkára, dr. Biczó György, a városi párt-végrenajtóbizottság tagja, a Szeged m. j. Városi Tanács V. B. elnöke, Rácz Lajos, a megyei pártbizottság tagja, a Csongrád megyei Hírlap főszerkesztője, Deák Béla, a városi párt-végrehajtóbizottság tagja, a városi pártbizottság osztályvezetője, Forgó Pál, a megyei pártbizottság munkatársa, dr. Lőkös Zoltán, a városi pártbizottság tagja, a Dél-Magyarország főszerkesztője, Papp Gyula, a Szeged m. j. Városi Tanács V. B. elnökhelyettese, Andrassy Lajos, a Tiszatáj főszerkesztője, Mocsár Gábor, a Magyar Írók Szövetsége Dél-magyarországi Csoportjának titkára, dr. Madácsy László egyetemi docens, a Tiszatáj első szerkesztője, valamint a folyóirat köré csoportosult írók, költők, kritikusok több képviselője.

A jubileum alkalmával dr. Biczó György üdvözölte a megjelenteket, beszédében utalva arra, hogy a Tiszatáj története elválaszthatatlanul kapcsolódik történelmünk legfontosabb időszakának eseményeihez — hiszen az elmúlt húsz esztendő alapvető jelentőségű korszak volt népünk, nemzetünk életében, s mindennek szükségszerűen tükröződnie kell irodalmunk fejlődési folyamatában is.

A továbbiakban dr. Biczó György hangsúlyozta: az irodalom mindig segítőtje volt hazánkban a szocializmus soron következő feladatai megoldásának — funkciója ma sem változott: sot jelentősége fokozott az emberek tudatformálásában, a marx–lenini eszmék terjesztésében.

Ezután emlékeztetett arra, hogy a Tiszatáj együtt fejlődött, erősödött azzal a várossal — Szegeddel —, amely helyet, fórumot, lehetőséget teremtett számára. Majd dr. Biczó György kifejezte azt a reményét, hogy a folyóirat a maga sajátos eszközeivel ezután is segíteni fogja azt az átalakulást, amely Szeged centrális helyzetével kapcsolatos.

A m. j. városi tanács vb elnöke beszédében utalt arra is, hogy napjainkban minden megnyilatkozásnak — különösen az írók publikált véleményének — megkülönböztetett értékű jelentősége van; tehát szükséges és kívánatos, hogy a Tiszatáj köré csoportosult írók munkásságukkal mindig hű és következetes segítők legyenek a szocializmus építésének.

Végezetül dr. Biczó György sok sikert, eredményes munkát kívánt az itt élő alkotóknak, a Tiszatáj egész munkatársi gárdájának.

Andrassy Lajos, a Tiszatáj főszerkesztője pohárköszöntőjében az eddig megtett út eredményeire és nehézségeire utalt, hangsúlyozva, hogy: a folyóirat szerkesztősége, egész munkatársi gárdája az elkövetkezendőkben is igényli az illetékes szervek segítségét és támogatását.

Dr. Madácsy László, a Tiszatáj első szerkesztője az indulás éveire emlékezett, felidézve azoknak a sok lelkesedést és hősiességet kívánó időknél erőfeszítéseit, amikor a folyóirat első számai megjelentek, majd sok sikert kívánt a Tiszatáj mostani szerkesztőinek, munkatársainak.

Ezután Mocsár Gábor emelkedett szólásra. — A szegedi irodalomnak van egyfajta sajátossága: az itt kialakult helyzet alkalmas az írók nevelésére és befogadására — mondotta. — Szeretném, ha a szegedi irodalom továbbra is ezen az úton haladna előre új eredmények, színvonalas írói teljesítmények felé.

A jubileum alkalmából március 12-én Tiszatáj-matinét rendeztek Budapesten, a TIT-klubban. Itt Kardos László egyetemi tanár bevezetője után dr. Kovács Sándor Iván egyetemi tanárségéd, a Tiszatáj kritikai rovatának vezetője mutatta be a részt vevő írókat és költőket a szépszámú közönségnek. Nagy sikert arattak András Lajos, Benjámin László, Lódi Ferenc, Papp Lajos, Polner Zoltán és Simai Mihály versei, valamint Bárdos Pál, Dér Endre és Mocsár Gábor prózai írásai. Az est műsorában fellépett Jancsó Adrienne előadóművész és Török Erzszi népdal-énekesnő is.

SZEGEDI ÍRÓK SZABADKÁN

Az *Eletjel* című irodalmi élőújság és a *Rukovet* című folyóirat szerkesztőségének meghívására március 17–18-án szegedi írók, költők látogattak el Szabadkára. Az *Eletjel* márciusi száma keretében Tiszatáj-estet rendezett a zenészkola hangversenytermében, ahol András Lajos, Papp Lajos és Simai Mihály költők verseket, *Fenekel Judit* és *Mocsár Gábor* írók pedig prózai írásokat olvastak fel. Az *előújság* és a *folyóirat szerkesztősége* nevében *Dér Zoltán*, a *tíz éve működő Eletjel szerkesztője* üdvözölte a vendégeket és a közreműködőket, akiket *Sz. Simon István*, a *Dél-Magyarország olvasószerkesztője* mutatott be a közönségnek. A műsorban Schubert-, Schumann- és Kodály-dalok előadásával szerepelt Joó Csilla, zongorán *Zentai Attila* kísérte.

A nagysikerű irodalmi esten megjelent dr. *Rehák László*, a Szocialista Szövetség köztársasági választmányának titkára, *Balla László* köztársasági képviselő, a Szocialista Szövetség községi választmányának elnöke, *Teza Bukvic*, a Kommunista Szövetség községi vezetőségének titkára és *ar. Juhász Géza*, az újvidéki Fórum Könyvkiadó szerkesztője is. A *mintegy kétszáz főnyi közönség meglátogatta a hangversenytermet*.

A kétnapos látogatás ideje alatt a szegedi írók találkoztak szabadkai kollégáikkal, majd másnap reggel részt vettek Matija *Sedlak*, a szkupstina elnökének fogadásán, ahol a két várost érintő gazdasági, társadalmi és kulturális kérdésekről beszélgettek. A szabadkai írók az előzetes megállapodás szerint még ez év októberében viszonzozzák a szegediek látogatását, annál is inkább, mert az első szabadkai Tiszatáj-esten bebizonyosodott, hogy *Szeged és Szabadka testvérvárosi együttműködésében feltétlenül teret érdemel az irodalmi eszme- és „áru”-csere is*.

DÍJNYERTES AMATŐRFILMEK

A Csongrád megyei Amatőrfilm Klub szervező-jóvoltából évek óta vászonra kerülnek Szegeden az országos fesztivál díjnyertes alkotásai. Kicsit azért, hogy ismételten felhívják a figyelmet az amatőrfilmre, a filmhezre — közelebről a Csongrád megyei klub tevékenységére. De ezáltal hatásosabb propagandának kinálkozott a klub kitűnő fesztiválszereplése. A szegedi sebészfőorvos, dr. *Németh András* szatírája, az *Ülés, avagy értekezlet* arany fokozatot kapott. Jórészt tehát ennek tulajdonítható az a megkülönböztetett érdeklődés, ami végigkísérte kilenc rövidfilm bemutatását február 10-én a Tisza Szálló koncerttermében. A szegedi filmes szép sikerének értékét vajmi kevéssé csorbítja, hogy általános vélemény szerint — s az itt bemutatottak csak megerősítették — az idei fesztivál színvonalá messze mögöttes maradt az előzőek. Kevés ötlet, fantázia és invenciószegénység jellemezte a kivitelezést. Hanem a tartalom is módosult, s amit az idei amatőrfilm-termés komponálásban mintha elvesztett volna a réven, összességében visszanyerte a vámon. Melyebbek, igazabbak, közelebről tapinthatók, a mai valóságban inkább gyökerezők a feldolgozásra szánt problémák. Még az sem zavart, hogy a művek középpontjába került emberi magányosság feltárása, élethű kibontása a hatvanas évek derekán már nem reveláció, néme-lyek a cinema verit's hagyományos nyomdokain haladva olykor konvenciót sejtetnek. Az egy bábfilm, természeti kompozíció és szatirikus bohózat kivételével valamennyiben uralkodott a dokumentumjelleg. Hogy kevés szereplővel — inkább csak a központi alakra koncentrálván születtek ezek az alkotások — nem különös érdem, hiszen már a tavalyi fesztivál nyilvánvaló eredményeként számított az amatőrfilm lehetőségeivel legszerűesebben szinkronba hozható, mindössze néhány figurára szorítókozó tervezés.

Igy a budapesti *Szilágyi Attila* munkájának, az ezüst-díjas *Törpe és óriás*-nak összesen két szereplője van, az ember és a gép. Már csak másodlagos körülmény, hogy az embert *Víz Rezsőnek*, a hangszert zenegépnek hívják. Ez utóbbi kapcsán ugyanis lehetőség kínálkozik a dolgos emberi tevékenység eredményének illusztrálására, a muzsika bekapcsolására a kompozícióba. A szintén ezüst fokozatot nyert *Nyugdíjban?* erős gondolatiságával dicséri a *Dombóvári Járás Művelődési Otthon filmkörét*. A cím végére kitett kérdőjel talán túlzott óvatossággal siet szájba rágni a nagyon is egyértelmű mondanivalót. Egy munkában előregedett falusi emberről szól, vékony, szikár háztáji mindenesről, aki dolgos természetével nem elégszik csak mímelni a konyharobotot, s akit a sürgető „valaki” beszélások szüntelenül újabb és újabb tennivalóra noszogtatnak, míg végül a képbe lecsúszdó csontos kezek félreérthetetlenül jelzik a szomorú befejezést. A film tematikájának sajátos rokonát, paralel és mégis bizonyos szempontból ellenpontját mutatja a *Tanya 1024*, dr. *Oláh Imre* alkotása. Mert míg a *Nyugdíjban?* hőse az öt potenciálisan körülvevő emberek dacára jutott magányba, addig a hajdúböszörményi állatorvos filmjében az öreg házaspár ténylegesen is a zajos, mozgó élet periferiájára szorult. Nem jószántából,